

Tekstboekje

1 _____ 1 Ἐπὶ τοῦτον δὴ τὸν Ἄμασιν Καμβύσης ὁ Κύρου ἐστρατεύετο, ἄγων ἄλλους τε τῶν
 _____ 2 ἦρχε καὶ Ἑλλήνων Ἴωνάς τε καὶ Αἰολέας, δι' αἰτίην τοιήνδε· πέμψας Καμβύσης ἐς
 _____ 3 Αἴγυπτον κήρυκα αἶτεε Ἄμασιν θυγατέρα, αἶτεε δὲ ἐκ συμβουλῆς ἀνδρὸς Αἰγυπτίου, δς
 _____ 4 μεμφόμενος Ἄμασι ἔπρηξε ταῦτα ὅτι μιν ἐξ ἀπάντων τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἱητρῶν
 _____ 5 ἀποσπάσας ἀπὸ γυναικός τε καὶ τέκνων ἔκδοτον ἐποίησε ἐς Πέρσας, ὅτε Κύρος πέμψας
 _____ 6 παρὰ Ἄμασιν αἶτεε ἱητρὸν ὀφθαλμῶν, δς εἶη ἄριστος τῶν ἐν Αἰγύπτῳ. Ταῦτα δὴ
 _____ 7 ἐπιμεμφόμενος ὁ Αἰγύπιος ἐνήγε τῇ συμβουλῇ κελεύων αἰτέειν τὸν Καμβύσεια Ἄμασιν
 _____ 8 θυγατέρα, ἵνα ἢ δοὺς ἀνῴτο ἢ μὴ δοὺς Καμβύσει ἀπέχθοιτο. Ὁ δὲ Ἄμασις τῇ δυνάμει
 _____ 9 τῶν Περσέων ἀχθόμενος καὶ ἀρρωδέων οὐκ εἶχε οὔτε δοῦναι οὔτε ἀρνήσασθαι· εὐ γὰρ
 _____ 10 ἠπίστατο ὅτι οὐκ ὡς γυναικὰ μιν ἔμελλε Καμβύσης ἕξειν ἀλλ' ὡς παλλακὴν. Ταῦτα δὴ
 _____ 11 ἐκλογιζόμενος ἐποίησε τάδε· ἦν Ἀπρίεω τοῦ προτέρου βασιλέος θυγάτηρ κάρτα
 _____ 12 μεγάλη τε καὶ εὐειδής, μούνη τοῦ οἴκου λελειμμένη, οὔνομα δὲ οἱ ἦν Νίτητις. Ταύτην
 _____ 13 δὴ τὴν παῖδα ὁ Ἄμασις κοσμήσας ἐσθῆτί τε καὶ χρυσῷ ἀποπέμπει ἐς Πέρσας ὡς ἑωυτοῦ
 _____ 14 θυγατέρα. Μετὰ δὲ χρόνον ὡς μιν ἠσπάζετο Καμβύσης πατρόθεν ὀνομάζων, λέγει πρὸς
 _____ 15 αὐτὸν ἢ παῖς· „ὦ βασιλεῦ, διαβεβλημένος ὑπὸ Ἄμασιος οὐ μανθάνεις, δς ἐμέ σοι
 _____ 16 κόσμῳ ἀσκήσας ἀπέπεμψε, ὡς ἑωυτοῦ θυγατέρα διδοῦς, ἐοῦσαν τῇ ἀληθείῃ Ἀπρίεω,
 _____ 17 τὸν ἐκεῖνος ἐόντα ἑωυτοῦ δεσπότηα μετ' Αἰγυπτίων ἐπαναστὰς ἐφόνευσε.” Τοῦτο δὴ τὸ
 _____ 18 ἔπος καὶ αὐτὴ ἢ αἰτίη ἐγγενομένη ἤγαγε Καμβύσεια τὸν Κύρου μεγάλως θυμωθέντα ἐπ'
 _____ 19 Αἴγυπτον. Οὕτω μὲν νυν λέγουσι Πέρσαι.

2 _____ 20 Αἰγύπτιοι δὲ οἰκτιροῦνται Καμβύσεια, φάμενοί μιν ἐκ ταύτης δὴ τῆς Ἀπρίεω
 _____ 21 θυγατρὸς γενέσθαι· Κύρον γὰρ εἶναι τὸν πέμψαντα παρὰ Ἄμασιν ἐπὶ τὴν θυγατέρα,
 _____ 22 ἀλλ' οὐ Καμβύσεια. Λέγοντες δὲ ταῦτα οὐκ ὀρθῶς λέγουσι. Οὐ μὲν οὐδὲ λέληθε αὐτοῦς
 _____ 23 (εἰ γὰρ τινες καὶ ἄλλοι, τὰ Περσέων νόμιμα ἐπιστέαται καὶ Αἰγύπτιοι) ὅτι πρῶτα μὲν
 _____ 24 νόθον οὐ σφι νόμος ἐστὶ βασιλεῦσαι γνησίου παρεόντος, αὐτὶς δὲ ὅτι Κασσανδάνης τῆς
 _____ 25 Φαρνάσπεω θυγατρὸς ἦν παῖς Καμβύσης, ἀνδρὸς Ἀχαιμενίδεω, ἀλλ' οὐκ ἐκ τῆς
 _____ 26 Αἰγυπτίης. Ἀλλὰ παρατρέπουσι τὸν λόγον προσποιούμενοι τῇ Κύρου οἰκίῃ συγγενέας
 _____ 27 εἶναι. Καὶ ταῦτα μὲν ὧδε ἔχει.

10 _____ 28 Bij de delta-arm van de Nijl die Pelousion heet, had Psammenitos, de zoon van
 _____ 29 Amasis, zijn kamp opgeslagen in afwachting van Kambyses. Amasis zelf was namelijk
 _____ 30 niet meer in leven, toen Kambyses optrok tegen Egypte, maar na een regering van 44
 _____ 31 jaar, waarin hem geen enkel ernstig ongeluk was overkomen, gestorven. Nadat hij
 _____ 32 gestorven en gebalsemd was, werd hij begraven in de grafkelder die hij zelf in de tempel
 _____ 33 had laten bouwen. Tijdens de regering van Psammenitos, de zoon van Amasis, vond er in
 _____ 34 Egypte een zeer wonderbaarlijke gebeurtenis plaats. Het regende namelijk in het
 _____ 35 Egyptische Thebe, iets wat tot dan toe nog nooit gebeurd was, en ook later tot in mijn
 _____ 36 tijd toe nooit meer gebeurd is, naar de Thebanen zelf beweren. Het regent namelijk
 _____ 37 helemaal nooit in Boven-Egypte, maar toen motregende het in Thebe.

40 _____ 38 Καὶ κως τὸν Ἄμασιν εὐτυχέων μεγάλως ὁ Πολυκράτης οὐκ ἐλάνθανε, ἀλλὰ οἱ
 _____ 39 τοῦτ' ἦν ἐπιμελές. Πολλῷ δὲ ἔτι πλεθύνος οἱ εὐτυχίης γινομένης γράψας ἐς βυβλίον τάδε
 _____ 40 ἐπέστειλε ἐς Σάμον· „Ἄμασις Πολυκράτει ὧδε λέγει. Ἦδὺ μὲν πυνθάνεσθαι ἄνδρα
 _____ 41 φίλον καὶ ξεῖνον εὐ πρήσσοντα, ἐμοὶ δὲ αἰ σαι μεγάλα εὐτυχία οὐκ ἀρέσκουσι,
 _____ 42 ἐπισταμένῳ τὸ θεῖον ὡς ἔστι φθονερόν. Καὶ κως βούλομαι καὶ αὐτὸς καὶ τῶν ἄν

43 κήδωμαι τὸ μὲν τι εὐτυχέειν τῶν πρηγμάτων, τὸ δὲ προσπταίειν, καὶ οὕτω διαφέρειν
44 τὸν αἰῶνα ἐναλλάξ πρήσων ἢ εὐτυχέειν τὰ πάντα. Οὐδένα γὰρ κω λόγῳ οἶδα ἀκούσας
45 ὅστις ἐς τέλος οὐ κακῶς ἐτελεύτησε πρόριζος, εὐτυχέων τὰ πάντα. Σὺ ὢν νῦν ἐμοὶ
46 πειθόμενος ποιήσον πρὸς τὰς εὐτυχίας τοιαύδε· φροντίσας τὸ ἄν εὐρῆς ἐόν τοι πλείστου
47 ἄξιον καὶ ἐπ' ὧ σὺ ἀπολομένῳ μάλιστα τὴν ψυχὴν ἀλγήσεις, τοῦτο ἀπόβαλε οὕτω ὅπως
48 μηκέτι ἤξει ἐς ἀνθρώπους. Ἦν τε μὴ ἐναλλάξ ἤδη τῶπὸ τούτου αἰ εὐτυχίαι τοι τῆσι
49 πάθῃσι προσπίπτωσι, τρόπῳ τῷ ἐξ ἐμεῦ ὑποκειμένῳ ἀκέο.”

Herodotos, *Historiën III, 1, 2, 10 en 40*

Tekst 2

1 Als men op grond van mijn voorgaande argumenten aanneemt dat de gebeurtenissen uit
2 het verleden voor het merendeel plaats hebben gevonden, zoals ik deze heb uiteengezet,
3 is het mogelijk de waarheid te achterhalen. Daarbij moet men vooral geen geloof
4 schenken aan dichters, die gebeurtenissen overdrijven door fraai gekozen bewoordingen,
5 en evenmin aan prozaschrijvers, die meer geschreven hebben om hun publiek te behagen
6 dan om de waarheid te vertellen. Het gaat immers om gebeurtenissen uit zo'n ver
7 verleden dat deze voor het merendeel in de loop der jaren tot sprookjes zijn geworden;
8 en daarvoor bestaat geen methode om deze exact aan te geven. Maar als men aanneemt
9 dat op grond van mijn zeer zwaar wegende argumenten deze gebeurtenissen, hoe lang
10 ook geleden, inderdaad plaats hebben gevonden op de wijze, zoals ik heb aangegeven,
11 kan aan de waarheid daarvan niet getwijfeld worden.

Thoukydides, *Historiën I, 21*

Tekst 3

1 Verantwoordelijk daarvoor (*nl. voor het minder gunstige oordeel over Herodotos' Historiën*
2 *in sommige perioden van de geschiedenis*) is in de eerste plaats Thucydides, die in zijn
3 beroemde geschiedtheoretische capita I 21 en 22 de aanval heeft geopend op de
4 logografen, inclusief Herodotus. Kernpunten van Thucydides' betoog zijn de
5 verifieerbaarheid der feiten en de logische presentatie ervan. In feite kan slechts
6 contemporaine geschiedenis, waarbij men zowel eigen getuigenis als dat van tijdgenoten
7 in het geding kan brengen, redelijkerwijs aan de vereiste criteria voldoen.

W. J. Aerts, *Lampas, 20, 3, 1987, p. 216*

Tekst 4

Inleiding

Na de dood van Kambyses werd het Perzische rijk korte tijd door twee magiërs geregeerd. Nadat zeven vooraanstaande Perzen, onder wie Intaphernes en Dareios, tegen hen in opstand waren gekomen en hen hadden gedood, werd Dareios de nieuwe koning van de Perzen.

Al spoedig raakte Dareios in conflict met Intaphernes en liet hem met een aantal van zijn familieleden gevangen nemen en veroordeelde hen ter dood. Toen hij voorbereidingen trof voor de terechtstelling, gebeurde het volgende:

Tekst

1 De vrouw van Intaphernes kwam telkens bij de poort van het paleis wenen en jammeren
2 en door haar volharding wist zij het medelijden van Dareios te wekken. Deze stuurde een
3 bediende naar haar toe met de boodschap: „Ὡ γύναι, βασιλεύς τοι Δαρείος διδοῖ ἕνα
4 τῶν δεδεμένων οἰκηίων ῥύσασθαι τὸν βούλει ἐκ πάντων.” Ἡ δὲ βουλευσαμένη
5 ὑπεκρίνετο τάδε: „Εἰ μὲν δὴ μοι διδοῖ βασιλεύς ἑνὸς τὴν ψυχὴν, αἰρέομαι ἐκ πάντων
6 τὸν ἀδελφεόν.” Πυθόμενος δὲ Δαρείος ταῦτα καὶ θαμάσας τὸν λόγον πέμψας ἠγόρευε·
7 „Ὡ γύναι, εἰρωτᾷ σε βασιλεύς, τίνα ἔχουσα γνώμην τὸν ἄνδρα τε καὶ τὰ τέκνα
8 ἐγκαταλιποῦσα τὸν ἀδελφεὸν εἴλευ περιεῖναί τοι, ὅς καὶ ἀλλοτριώτερός τοι τῶν παίδων
9 καὶ ἦσσον κεχαρισμένος τοῦ ἀνδρός ἐστι.” Ἡ δ' ἀμείβετο τοῖσδε· „Ὡ βασιλεῦ, ἀνὴρ
10 μὲν ἂν μοι ἄλλος γένοιτο, εἰ δαίμων ἐθέλοι, καὶ τέκνα ἄλλα, εἰ ταῦτα ἀποβάλωμι·
11 πατὴρ δὲ καὶ μητὴρ οὐκέτι μεν ζώντων ἀδελφεὸς ἂν ἄλλος οὐδενὶ τρόπῳ γένοιτο.
12 Ταύτη τῇ γνώμῃ χρεωμένη ἔλεξα ταῦτα.” Dareios kwam tot de conclusie dat zij gelijk
13 had en liet de broer om wie zij hem vroeg, vrij en ook nog haar oudste zoon, omdat hij
14 gecharmeerd was van haar antwoord. De anderen liet hij allen ter dood brengen. Van de
15 zeven vooraanstaande Perzen kwam er dus één reeds dadelijk op de genoemde wijze aan
16 zijn eind.

Herodotos, Historiën III, 119

Aantekeningen

regel 4	δεδεμένων <i>Perfectum passief</i> van δεῖν gevangen nemen
regel 5	ἡ ψυχὴ leven
regel 6	πέμψας <i>Vul aan ἄγγελον.</i>
regel 7	τίνα ἔχουσα γνώμην op grond van welke overweging
regel 8	αἰρεῖσθαι + <i>a.c.i.</i> liever willen dat

Einde